

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Ljubljani s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr., a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Času primeren spomin.

Zadnji vtorek se je med drugimi zbral tudi kranjski deželni zbor. Na vzvišenem prostoru zbornice smo videli dva človeka, ki sta se oblastno obnašala; c. kr. predsednika grofa Aleksandra Auersperga kot zastopnika vlade našega svetlega cesarja, in viteza Kalteneggerja kot deželnega poglavarja. Oba sta obetala delavnost za blagost naše domovine. To bi bilo vse lepo, in če sta oba, posebno pa c. kr. predsednik Auersperg nemečevala, potrpebi bi, saj ne znata družega.

A pogledimo malo nazaj. Kaj je bilo in kaj se je godilo pred letom dnij? Lanskega leta, 14. septembra 1871 je bil tudi zbran deželni zbor kranjski. Sklican je bil po vladi našega svetlega cesarja. Poslanca sta bila tudi grof Aleksander Auersperg, tačas c. kr. okrajni glavar v Litiji, in vite Kaltenegger, tačas c. kr. finančni svetovalec. Oba sta bila, kakor danes, že 24 let stara, torej pri zbrani pameti. Vedela sta, kaj sta postavam dolžna, vedela, da sta c. kr. uradnika, kakor to še dan danes vesta.

Ali v prvi seji 14. sept. 1871 in skozi vse druge seje tega zasedanja jih nij bilo v zboru, kaj? Nem po Nj. vel. vladi. Temuč v prvi seji 14. sept. je bil deželni zbor neko deklaracijo dobil, na kateri sta bila podpisana tudi zdanji deželni predsednik Auersperg in zdanji še ne kot poslanec po zboru potrjeni deželni glavar Kaltenegger, in katera pripoveduje, da ta dva moža in njijun privržek ne gredo v deželni zbor kranjski. Zakaj? Glavni uzrok je bil v izjavi teh mož ta, da je deželni zbor kranjski nepostaven, ker je sprejel svojo adresu 31. avgusta 1870. Zbor je potem zboroval brez teh c. kr. uradnikov in njijunega privržka kot „nezakonita skupščina“ po besedah gospodov A. Auersperga, Kalteneggerja et comp.

A ne samo to. Temuč, kranjski deželni zbor nij samo ne preklical svoje adrese od 31. avgusta 1870, s katero je postal „nezakonita skupščina“, katere udeležiti se je ustavoverni vesti Auerspergov in Kalteneggrov nemogoče, temuč je še ono addresso ponovil in poostiril z addresso od 14. oktobra 1871. Torej se v očeh zdanjih glavarjev nij ne le po-

boljšal, temuč je še nov greh storil. Ker je še dan denašnji vsa tista večina zbora skupaj, kakor je bila pri onih adresah, in te adrese nijso preklicane, morala bi se rečena gospoda zdaj dvakrat pred to „nezakonito skupščino“ prekrizati, ako sta se prej enkrat.

A glej čuda! Vendar jih vidimo na čelu zbora! In z vso pravico vprašamo to nemško, v našo slovensko domovino se naselivšo gospodo: „E, slavna gospoda, kje so vaši principi, kje vaša konsekvencija, kje vaše stalno prepričanje? — Zdi se nam, da vas je lanska vaša uradna c. kr. „Wiener Abendpost“, ki vas je tačas obrisala kakor ste zaslužili in še danes zaslužite — prav označila za — politične brezznačajnike.

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor.

(I. seja 5. novembra.) Kranjski deželni zbor je bil po božji službi, katero je p. č. g. prošt dr. Pogačar v stolni cerkvi celebriral, ob 11. uri odprt.

C. kr. deželni predsednik Aleš Auersperg je predstavil zbornici novo imenovanega deželnega glavarja, še ne verificiranega poslanca Kalteneggerja.

G. Kaltenegger govori potem, tiho in precej jecljaje obligatni nastopni govor najprvo po nemški, v katerem prosi med drugim, naj ga deželni zbor v njegovem težavnem poslu kot predsednik s prizanašanjem podpira. On obeta, da si je zvest nalog in dolžnosti, katere ima kot predsednik. Vodilo, pripoveduje, ga bode tisto domoljubje, katero si je pridobil po različnih razmerah, ki ga na Kranjsko vežejo. Opominja na skupno delovanje za blagost dežele. — Potem govori nekoliko precej dobro naučenih slovenskih stavkov, pozdravlja poslance, rekoč, da bodo vsi delali kot „zvesti Avstrijanci“ ter zagotavlja, da bode on hodil po „ustavnih potih.“ — Preidoč zopet v nemški govor zahvaljuje se vladi in Auerspergu za svoje imenovanje ter konča z nasvetom obligatnega trikratnega klica „hoch“ in „slava“ cesarju.

Zbornica zakliče trikratni „slava!“ in nemškutarji svoj „hoch!“

Auersperg se na to v imenu vlade odzove, to se ve, samo v nemškem govoru, obe-tajoč deželnemu glavarju (proti njemu obrnen) vso vladno pomoč, kolikor je v njegovi moči. Govoreč o zbornici izpušča navadni pridevek „slavni“ ali „visoki“ deželni zbor, ter imenuje samo „deželni zbor“; nijsmo mogli vedeti, ali hoče visoki zbornici s tem opuščevanjem izraziti svoje demokratstvo ali kaj drugega, protivnega. Potem naznanja vladne predloge, samo nemško, ter obeta, da slovensko tekstiranje „kasneje“ pride. To je menda zopet iz spoštovanja do deželnega jezika slovenskega.

Druga in tretja točka dnevnega reda je bila volitev dveh ravnateljev in dveh verifikatorjev. Za ravnatelja sta bila voljena dr. Poklukar in dr. Zavinšek. Za verifikatorja pa Dežman in dr. Costa. Deželni tajnik Pfeifer naznanja prvi rezultat samo po nemški, drugi še le slovenski.

Dr. Razlag izroči dva nujna predloga, katerih prvi zahteva, naj se Nj. Vel. cesarju pošlje prošnja za pomiloščenje 59 bohinjskih kmetov, ki so bili zadnje poletje zaradi upora pri vladnih naredbah o gojzdnih služnostih obsojeni zaradi ustaje po §. 68. in 69. kaz. z. na večletno ječo. Predlog in njegovo nujnost podpirajo vsi narodni poslanci; od ustavovercev grof Thurn. Drugi predlog dr. Razlaga terja uredjenje gozdnih služnosti v Bohinji in v ta namen volitev posebnega gospodarskega odseka obstoječega iz 7 udov, ki bode to stvar, posebno zadevo gozda Jelovce, pretresoval. Predlog podpirajo narodni poslanci, grofa Thurn in Margheri, vit. Savinschegg in pl. Langer.

Deželni glavar prebere predloge in drugo, kar je zboru došlo (med tem prošnja dram. društva za vzvišenje denarne podpore v znesku 2400 gl.), naznanja, da se je poslanec Karel Rudež odpovedal poslanstvu za državni zbor in pravi, da bode o priličnem času postavil volitev novega državnega poslanca na dnevni red.

Na dnevni red prihodnje seje (denes ob 10. dopoldne) se postavi sklep računov, proračun, vladni in predlog deželnega odbora o ureditvi plač ljudskih učiteljev, predlog deželnega odbora o odločitvi enega oddelka posilne delavnice za

Listek.

Iz Rusije.

O nedavnih reformah v Rusiji.

(Spisal prof. dr. Fr. Celestin.)

(Dalje.)

Veseli ga široka, ravna Rusija, duh požetega žita, narodne pesmi, on

I v prázdnik večerom rosištym

Smotrét do pólnoci gotóv

Na pljásku s tópanjem i svistom

Pod góvor pjányh mužikóv.

Tudi Lermontov je izdal satiričen roman: Gerój našego vrémení. Počórina, junaka romana, je postavil kot protest proti obči pustoti, čeravno značaj Počórina nij popolnoma jasno narisana in nij brez takih nasprotij, da nehoti vidiš neko nagne-nje pisatelja k junaku, ki je vendar imel pred-stavljati žalostno stanje tedajnega človeka. Vendar je pisatelj vmedel v roman toliko resničnosti živ-

ljenja, v Počórinu sem ter tje tako reliefno narisal umnega egoista s pretenzijami na genialnost, na vsakega in na vse srdečega se, v srci pa prav potolaženega in dovoljnega, če se mu posreči ogo-ljufati kako neskušeno žensko srce, da so v Počórinu koj spoznali skoraj brezuslovno junaka časa, in od Lermontova se učili samospoznanja. Po Počórinu je bilo že bolj lahko zadeti tip sočasnega ruskega človeka, in Gogolj je narisal v izvrstnih humorističnih povestih celo galerijo takih tipov. Humor Gogolja nij oni lahki, veseli smeh brezskrbneža; on se smeje, kakor sam pravi, sè solzami v očeh. On je prvi raztegnil zagrinjalo od sveta činovnikov in pomeščikov, ki se je do tū tako skrbno skrival, in pokazal jih v zrkalu svojega neposnemljivega humora. Komedija „Revizór“ in „Mértvyja duši“ so njegova najboljša dela. V Re-vizóru je osmejál činovnike malega provincijalnega mesta, vse ali goljufe, in teh je največ, ali neum-neže, ali oboje. Vsi se boje revizorije. Pride nek petrogradski činovnik, ki je na poti domu vse za-

igral, in ne more dalje. Gorodničij (načelnik mesta) ga prime za revizorja, ki se le skriva, in lačni činovnik rad prevzame rolo revizorja. Činovniki se mu v strahu hodijo poklanjat, ter mu stiskajo v roke rublje, nagrabljene od ubogih meščanov, da bi zatislil oko, ko bi našel kak grehek. Tū se motajo pred gledalcem scena za sceno in nij ne enega čistega človeka: vsi so podkupljivi, gnjusni obrekovalci svojih tovarišcev. Le ubogi kupec pri-dejo tožit svojega „gorodničago“, in tudi dajo svoj „podároček.“ —

Revizór je zbudil strašen sum, vsi ti, ki so se čutili zadeti, in to so bile cele armije činovni-kov, so v en glas upili, da taka Rusija nij, da tako se ne sme obrekovati. Pa resnica se nij dala oglušiti, kritika je delo popolnoma priznala, in komedija se je igrala in brala zmir bolj.

Še več nejevolje in protestov, pa tudi eno-glasne pohvale najboljših ljudi, so zbudile „Mértvyja duši.“ Junak počme, kakor Gogolj imenuje svoj roman, Čičikov, skupljuje „mrtve duše“, t. j. te

nornišnico in obrazloževanje predlogov dr. Razlaga od strani predložitelja.

Dopisi.

Z Gorenjskega 5. nov. [Izv. dop.] (Učiteljske razmere v dobrohotni preudarek deželnim poslancem.) — Deželni zbori sklicani so denes v svoja postavna zbirališča. Čaka jih za kratek čas, ki jim je za zborovanje odločen, mnogo važnega posla in rešitev mnogo nujnih vprašanj. Da bode tudi naš deželni zbor marsikaj važnega učiniti imel, to je že tako znano. Marsikatero vprašanje, ki že dolgo rešenja čaka, zavito je v trdo lupino, katoro raztolči in do jedra priti, trebalo bode mnogo previdnega preudarka. Pred vsemi, naš zbor čakajočimi konkretnimi vprašanji, zanimiva nas kranjske učitelje (gotovo vse) v prvi vrsti šolsko ali učiteljsko vprašanje in njegova rešitev.

Sili se nam nehote tukaj vprašanje: Kaj, kako in koliko bo naš zbor v tej reči storil? — Žalibog! Čujejo se glasi o tej zadevi, ki, ako imajo kaj pozitivnega na sebi, se kot slaba znamenja o rešitvi naših pravnih razmer in zahtev smatrati smejo.

Kaj in koliko naš deželni zbor o dotični stvari storiti misli, povedal nam je že dr. Bleiweis dosti umljivo pri zadnjem učiteljskem zboru.

Komu nazočih niso še živo v spominu globoki izdihljaji, ko je z nekako pobožnim obrazom obžalovanje izrekel, ali vsaj izreči hotel: češ, da dežela zbog svoje revščine in njenega ubogega fonda, nam našega materialnega stanja zboljšati ne more.

Mi učitelji moramo zoper te fraze ugovarjati; kajti, kadar se o izboljšanju našega, tako bornega, materialnega stanja govori, pravi se: „kdo bo pa plačal? — dežela in njeni fond sta revna itd.“ Če sta dežela in nje fond res že tako revna, da je treba največje varčnosti, kaj se mora potem vedno in vekomaj le pri šoli, podlagi vsega narodnega in družinskega življenja, „šparati“? — Morebiti bi se dalo kje drugej kaj prihraniti, postavim pri žebcih, juncih itd.? Ali, ko bi gg. poslancev kateri stavil nasvet:

„Zbog tega, ka je naša dežela in nje denarni zaklad (fond) revna; glede velicega in ognjenega sočutja, požrtovalne ljubezni do svoje domovine in naroda; glede dobrega, izvrstnega, materialnega stanja večine poslancev gg. doktorjev, dekanov, župnikov, velikoposestnikov itd., nasvetujem: naj se na korist uboge dežele in njenega revnega fonda letne plače deželnih odbornikov znižajo od tisoč, na tri sto goldinarjev, dnevne diete poslancev pa od 5 gl. na 2 gld., ali se pa celo izpuste.“ (Nij treba tako radikalno številiti, taka beračija še nij v deželi. Uredn.) In glejte! da bi vsi, ali vsaj večina poslancev ta nasvet akceptirala, bi se deželni fond čez leto in dan za

kakih 8000 gl. opomogel, in s temi 8000 mušicami bi se onim 80 učiteljem kranjskim, ki imajo, počenši od 65 do 200 gl. letne plače, njih pomilovanja vredni stan izdatno zboljšal.

Pa, naj bo dosti tega; mi kranjski učitelji kot zvesti in verni sinovi svojega naroda in matere Slave, kot odgojitelji svojega naroda, moremo in smemo tudi zahtevati od naših poslancev, da letos našim pravičnim terjatvam zadostijo.

Dosti dolgo nam je bil deželni zbor „očem“, ki nas je namesto s kruhom — s pomanjkanjem pital; naj nam končno (skrajni čas je že) postane iz očma — oče — ako ne, škodil bo sebi in deželi veliko več ko nam.

Iz Harkova na Ruskem. 31. oktobra. [Izv. dop.] (Križa na borzi, „gosudarstvennyj bank“, usiljenje pijanstva, harkovske krčme.) — Komaj je preteklo nekaj mesecev od tega srečnega časa, ko je ruska borza bila „in dulci jubilo“ in so se od vseh strani ponujali kapitali, ko je celo kurz rublja nekoliko se zboljšal ter so banke rasle ko gobe po steni: že so zapeli na petrogradski, moskovski in rižski borzi itd. žalostnejše pesmi Jeremija preroka. „Gosudarstvennyj bank“ je naenkrat ustavil svoj kredit, in „biti ali nebiti“ je mladim in stariim bankam strašno zazvenelo. Hiteli so iz Moskve, Rige itd. v Petrograd k direktoru državne banke iskat sveta in pomoči, in tam so jih baje podučili, da banke naj dajo kredit kupčiji, in puste silno spekulacijo na borzi. To je druga kriza od 1869. l., ko je spekulacija z železniškimi akcijami pripravila prvo, in vsej ruski kupčiji dala krepko zaušnico, katero so pa jeli precej hitro zabiti, ko je banke začelo deževati. Za mlado rusko kupčijo sta dva udara v treh letih precej, in zraven ne trpe samo kupci, a tudi drugi večjidel ne bogati ljudje, vtikajoči svoje rublje v razne akcije bank obetajočih dobre procenete, in vselej igrajo žalostno rolo ovčice, ki se gladko ostrizejo. Se ve, da je tudi sedaj papir na borzi pal. Pravijo, da bankirji bombardirajo gosudarstvennyj bank, da bi zopet porabil sloveče zdravilo za denarne stiske: nov papirnat sneg, in trde, da banka res meni izdati še 80 m. r.

Poslednji čas zmirom bolj tožijo, da se pijanstvo v narodu širi. Ne samo časniki, a tudi zemstva in mestni zastopi govore, da je treba kaj resnega storiti, da bi se ta slabost zmanjšala. Nekateri vidijo vzrok usiljenju pijanstva v pomnoženju krčem, in svetujejo torej, da bi se njihovo število omejilo. Pa kako? Pred nekaj leti je celo vlada zagovorila o največjem številu krčem, ki bi smelo biti v selu, sedaj pa se slišijo sveti, da bi samo srenje imele pravico na krčmo in ne dajale je drugim, kakor je bilo do sedaj, ki molzejo ubogega „vodko“ ljubečega pravoslavnega kmetiča. Tudi zemstva so se oglasila, in se posvetujejo, da bi prevzela vse krčme v Guberniji. Preračunili so, da bi zemstvo z dohodom od „vodke“ lahko po-

ravnalo vse svoje letne stroške in bi ne bilo treba nalagati še posebnega zemskega davka kakor do sedaj. „St. Peterburgskija Vedomosti“ se bore za srenjske krčme v omenjenem smislu, „Beseda“ pa za zemske. Prve pravijo, da bi bilo krivično, ko bi zemstvo vzelo v roke krčme, kakor predlagajo v „Besedi“ in v pojasnilo navajajo primer: Eno selo dobiva n. pr. največ od ribjega lova, drugo od mlina, v tretjem pa je dober semenj, in torej daje vodka največ dohoda. Poslednje bi izgubilo svoj dohod, ko bi zemstvo vzelo krčme, in tako plačevalo zemski davek za oba druga. Zraven tega bi zemstvo nakopalo si na glavo veliko dela s tem, da bi moralo napraviti si svoj štat v krčme in bi mu bilo veliko teže paziti, da bi ne goljufali po krčmah, kakor pa sami srenji v svoji krčmi. Teško je tu odločiti se zato ali drugo, posebno ker je tu že tretji faktor, „pitejnyj ustáv“, ki je tako nejasen, da se ne ve prav, kdo ima prav za prav pravico na krčme, srenja ali posamezni človek. Faktično je to pravico do sedaj imela srenja. Dobro je vsaj to, da je v občestvu zbudilo se to vprašanje, ki ima toliko važnost za ekonomično in moralno stanje ljudstva.

(Konec prihodnjič.)

Politični razgled.

Deželni zbori so bili zadnji vtorek odprti. V bukovinskem, češkem in moravskem federalističnih poslancev nij bilo. Nemški poslanci na Češkem pa vse eno hočejo volilni red po svoje preurediti, na škodo češki narodnosti. — V spodnje-avstrijskem zboru je na mizo prišel predlog, naj vlada brž napravi direktne volitve v državni zbor. Kaj bode gališki zbor v državopravnih rečeh storil nij še razvidno; ravno tako ne o tirolskem.

Štajerski deželni zbor je odprl znani štajerski ustavaški Jeremija, M. Kaiserfeld z govorom, v katerega početku je svoje veselje izrazil, da je zopet eno leto ustava vladala. Slovenci so bili nazoči, razen g. Adamovića, ki je dobil odpust za tri tedne.

Ministertvo baje zdaj vendar res kuje svojo novo volilno postavo za državni zbor. Zadnjo soboto je bil baje ministerski svet o tem vprašanji. Čuje se, da pride na 50.000 mestnih eden poslanec, na 100.000 kmetskih pa tudi eden po zakonu kakor ga bode izdelala sloveča nemška pravičnost.

Ravnokar publicirani novemberski avancement v vojski kaže, da je minister Andrassy, ki je do sedaj imel čast polkovnika v ogerski deželni brambi (honved), postal general honvedov.

Hrvatje so upali in še upajo, da bodo od Magjara s svojim kompromisom kaj dosegli. A že se vidi, da ne bodo nič, kajti ravno ko se dogovarjajo z Magrari, jim ti narejajo demonstracijo.

kmete, ki so že pomrli, pa so se do revizije pomeščikom še šteli za žive. Skuplja je jih, da bi jih potem v banki založil. Junak, zavoljo goljufije izgnan činovnik mitarstva, popotuje po Rusiji v svoji brički, čisto odet in obrit, prijetnega vedenja in besedovanja, obiskuje mesta in pomeščike, ter zbira svoje čudno blago. — V „mrtvih dušah“ je Gogolj odlično opisal ruske značaje moških in žensk: tu patrijarhalnost, tu krajna razneženost, tu skopuha, tu zapravljeva. Vsa Rusija se je prestrašena odvrnila od svoje podobe, pa da bi bil Gogolj kaj pretiral, se je že redko čulo, in zdravilo, četudi grenko, je pomagalo. Občestvo je jelo spoznavati svoje slabosti, in misliti, kako bi se jih znebil. Jeli so se pridno ozirati v Nemčijo, od nje se učiti in res se je sestavil krog naj bolj omikanih ljudi, katerim je bil na čelu izvrstni kritik Belinski. Hoteli so obnoviti Rusijo, in za to vnesti v njo nov element, ki je v Nemčiji napravil celo revolucijo, filozofično-estetične nagleda Hegeljske šole. Dolgo je Belinski vodil ves

misleči ruski svet po pravi poti do samospoznanja in zboljšanja. V njegovem delovanju se ločite dve dobi: abstraktno estetična in občestvena. V prvi je posebno s svojimi spisi o Puškinu razlagal pomen prvega ruskega pesnika. Ker je pa kritika z visokega stališča Hegeljanov bila razumljiva le nemnogim izbranim, dejansko življenje pa se je jelo odvrčati od visokih nalog k svojim ne tako visokim pa širokim potrebam; za to je pač Belinski s svojim tenkim čutjem v drugi dobi posvetil se bolj vprašanjem ruskega življenja, bistro množečim se, in zahtevajočim jasnega odgovora, ki ga je on naj laže dajal stojé na višini evropske omike. Belinski je tudi goreče branil in razlagal Gogolja in njegove posnemalce tako imenovano „naturalnu školu“, in tako veliko pripomogel, da je zavest narodna hitreje se budila.

Posnemalci Gogolja so si postavili vsi eno nalogo: v formi pesem, povesti, romanov in komedij risovati rusko dejanstvenost in posebno nekaj let pred krimsko vojsko so najraje izbirali

predmet iz srede naroda in tako v omikanih krogih neprenehoma budili sočutje k nesvobodni masi naroda. Med te pisatelje se sme šteti tudi Turgenjev, čeravno nij posnemalec Gogolja, in je popolnoma samostojen. Pa on je izbiral iste predmete, ko drugi, rusko življenje, ki ga je tako mojstersko predstavil. Z osobo Bazarova v romanu: „Otey i dety“, ki jo je lahko posnel iz tedajnega življenja, je celo postal nekako oče nihilizma, katerega do njega nij nikdo načrtal v taki prijetni obliki. To se ne da tajiti, da je en del ruskega občestva že takrat iz polne apatije glede na občestvena vprašanja jel padati v drug ekstrem: jel je komaj prebujen, še s slabimi močmi, kritikovati in zametavati ves državni in socialni stroj naroda. V vseh le nekoliko mislečih in nezaspeljnih po osobni koristi pa se je utrdilo prepričanje o nujnosti reform, in Nikolaj bi se pač ne bil mogel ustavljati natisku že precej silnega občnega mnjenja, ko bi se ne bila vnela krimska vojska. (Dalje sl.)

Vlada je namreč storila, da je cesar glasovitemu Žuviču, ki je kot desna roka Rauchova znani „galgenpatent“ izdal za Hrvate, podelil Franc-Jožefov red.

„Na adresu Poljakov“ piše „N. fr. Pr.“ surov članek, v katerem zopet odobruje prusijansko tlačenje in zatiranje poljskega jezika v Poznani in usiljevanje nemškega; dalje govori o slovanski nesramnosti (slavische Frechheit), katera se v tem kaže, da hočemo Slovani v federativni državi imeti enake pravice z Nemci!!

Iz srbske narodne skupščine v Kragujevcu se poroča, da je več poslancev interpelliralo ministra, kaj je z vprašanjem glede Zvonika. Minister Ristić je v tajni seji odgovoril, da srbska vlada dela in se s Turki pogaja sama in brez tuje pomoči. Če bodo Turki modri, rešilo se bode to vprašanje mirno.

Ruska vlada je po vseh fabrikah nemških in belgijskih, in v arzenalih naročila ogromno število kanonov. Ruski agenti baje še posebno plačilo obetajo za brže zgotavljenje.

Ruski list, ki v zvezkih izbaja, „Vestnik Evropy“, piše o znanih Andrašijevih besedah „da ruski vladni krogi niso prijazni panslavistični agitaciji.“ Rečeni list pritruje, da so glede zdanje ruske vlade te besede resnične, a pristavlja, da ruski narod ne more odreči se svoje tradicionalne politike nasproti Turkom in Slovanom pod Turško.

Iz Francoskega se javlja da je nemška posadna vojska zopet en okraj (departement) pustila iz oblasti, namreč Haute Marne. —

Proti francoskemu maršalu Bazaine-u, katerega pravda zavoljo predaje Metza še nij končana, oglašajo se nove priče, ki potrjujejo izdajalstvo tega moža, namreč da je hotel samo za svojo vojsko mir s Prusi skleniti in z njeno pomočjo Napoleonovce zopet na prestol postaviti.

Iz Berolina poročajo, da je ob priliki petdesetletnice princa Karla, ruski car svojo otročjo nerusko demonstracijo ponavljal, poročevaje svoje simpatije do Pruske armade in spominjaje se časov, ko so Prusi in Rusi skup za isto sveto (?) stvar bórili se.

V ameriškanih zedinjenih državah so se zadnji tork volili volilni možje, kateri bodo volili potem predsednika republike. Za predsednika bo zopet, brez dvombe, voljen Grant.

Razne stvari.

* (Slovensko društvo „Narodna šola“) je že dovoljeno, ker so se predložena pravila s tem vrnila, da je vlada osnovo tega društva na znanje vzela, — torej ne prepovedala. — Koristnega dela bode na vse strani, naj le tudi delavci ne opešajo.

* (Šolska postava) se bode letos vendar enkrat v pretres vzela tudi v kranjskem deželnem zboru. Denašnja volitev šolskega odseka nam bode merilo, kakošna bode ta za slovenski narod prevažna postava, o kateri bomo od konca do kraja natanko poročali.

* (C. kr. nadporočnik g. Andrej Komelj,) znani prestavljatelj „Poljne službe“ na slovenski jezik, imenovan je za stotnika v 7. polku pešcev, baron Maroičič. Znano je, da je gospod Komelj tudi dozda v imenovanem polku, ki se nadopolnuje iz slovenskih pokrajin na Koroškem in Goriškem. To nas tem bolj veseli, ker mo čuli, da nekaterim p. n. oficirjem nij bilo prav, da je slovensko knjižico spisal, da se torej ne bodo mogli več izgovarjati, da se v slovenskih regimentih slovenščine ne morejo naučiti. — Sploh pa nas veseli videti v dolgi rajdi avanziranih častnikov, katero početkom novembra „Wiener Zeitung“ prinaša, več kot dve tretjini slovanskih imen. Armada naša torej še nij poprusena.

* („Slovenska Matica“) je dobila od ruskega arheološkega društva v Moskvi poziv, naj se udeleži arheološkega shoda in razstave, ki bode 1874 v Kijevu. — Najbrž bodo „Matični“

modereri poziv v koš vrgli, ker dvomimo, da bi imeli razumljenja zanj.

* (Gospod Lesar), še zmerom „Matični“ tajnik, je te dni poslal Matične knjige za uredništvo „Slovenskega Naroda“ — v Maribor. To se ve da nalašč. Bog mu te malostne hudobnosti ne zameri.

* (Za samo korekturo) „Matičnih“ knjig računi gosp. Lesar po šest goldinarjev od pole. Izvedeli smo, da plačuje c. kr. založništvo slovenskih šolskih knjig na Dunaji od pole 2½ do 3 gld. Dakle „Slov. Matica“ daje požrtovalnemu tajniku, ki je že itak plačan, še enkrat toliko kot država. Čisto naravno: država nema nič, Matica pa ne ve kam z narodnim denarjem.

* (Izkaz dohodkov podpiralne zaloge za slovanske dijake) graškega vseučilišča. G. J. J. dktđ. modrosl. 1 gld. — Gospod Knez Edvard, bilježnik, nabral je blagovoljno pri sv. Lenartu v slov. gorica sledede doneske: g. J. Čuček, posestnik v Cegotinah 1 gld.; g. Kramberger J., posestnik v Crkvenem vrhu, 1 gld.; g. Knez Edvard, bilježnik, 5 gld.; g. Tutek Jurij, dekan 2 gld.; g. B. Trunk, podžupnik, 2 gld.; g. dr. Čuček 5 gld.; g. Josip Zarnik 2 gld. Izkazanih dohodkov je že 105 gld. k glavnici i 95 gld. 90 kr. doneskov, toraj ostaja glavnica ista a doneskov je 114 gld. 90 kr. — Zahvaljuje se srčno oskrbovalni odbor i prosi še dalje blagovoljne podpore, da bode mogoče pomoči zdatno potrebnim. (Slede podpisi odbora.)

* (Slovensk botanik.) Ne davno je umrl dr. Velvič, rojen l. 1806 v Gospej Sveti na Koroškem, botaniški pisatelj, prvi preiskovalec kriptogamičnih rastlin v Dolenji Avstriji, pozneje profesor botanike v Lisabonu. Po Velviču se imenuje tudi neka rastlina „Welwitschia.“ Po znani navadi bodo gotovo zopet nemški natančneži slavili tega moža kot „nemškega učenjaka“, da-si ravno si ga smemo Slovenci prilastovati.

* (Trije učitelji) iz Kočevja na Kranjskem (imena kažejo Slovence) — so odpotovali na Koroško v boljše službe. Če bo na Kranjskem vse neuredjeno, še dobrih učiteljev ne bomo imeli.

* (Iz Novega mesta) se poroča, da je enega zadnjih dni meseca oktobra v potoku blizu mesta utonila pastarica Marija Pelko. — Telegrafna postaja v Toplicah pri Novem mestu, od začetka samo za poletni čas namenjena, je premenjena v permanentno.

* (Razpisana) je učiteljska služba v Cirknici na Kranjskem (600 gl.); prošnje do 16. nov. — Služba adjunkta pri okrajni sodniji v Paterionu; prošnje do 15. novembra dež. sodn. v Celovci. — Poštarski službi v Zatičini in Planini pri Černomlju.

* (Mariborska čitalnica) napravi do novega leta sledeče besede: 10. novembra beseda s plesom; 24. novembra beseda s plesom; 8. decembra beseda s tombolo; 22. decembra beseda s tombolo; 31. decembra občni zbor, potem veselica.

* (Jugoslovanska akademija) v Zagrebu je imela 31. okt. svečano obletno javno sejo. Predsednik dr. Rački je pozdravil zbrane akademike z govorom, v katerem je razlagal, da tudi mali narodi mogó mnogo doprinesti k vseobčnemu napredku (dokaz so Grki, Škandinavci) ter naglašal, da je nalog akademije: preiskavanje na polji znanosti s posebnim ozirom na južne Slované. — Potem našteva poročilo znanostne razprave, ki so jih poslali akademiji gg. učenjaki: dr. Rački, prof. Mesić, dr. Jagić, dr. Matković, dr. Daničič, Kurelac, dr. Miklošič, Nevostrujev (Peterburg), prof. Novaković (Belgrad), kanonik Črnčič (Rim), dr. Weber, Vukotinić, dr. Šulek, Šloser, Brusina, in drugi. Premoženje akademije je naraslo zadnje leto za 3352 gld.

* (Bolezen na gobci in parkljih,) za katero goveja živina na Kranjskem, Štajerskem, Hrvaškem v mnogih krajih boleha, zanesla se je tudi v goriško in tržaško okolico.

* („Revolutiones orbium celestium“,) to delo slovanskega umnika Koprnika, ki je prevrglo Ptolomejev svetni sistem in dokazalo, da je solnce, ne pa zemlja sredina ene cele skupnosti nebeških trupel, našli so v rokopisu pisanem od Koprnika samega v majoratski biblioteki grofov Nosticev na Češkem. L. 1834 so ono biblioteko cenili „priseženi strokovnjaki“ in cenili Koprnikovo delo izprva na 1 gl.; to pa so oni „strokovnjaki“ pozneje še za preveč spoznali in koncem določili ceno interesantnega manuskripta na — trideset krajcarjev srebra!

* („Neodvisnost“ avstrijskih sodnikov.) Celovski pruski list „Freie Stimmen“ je bil po ukazu državnega pravdnštva dvakrat konfisciran, a v obeh slučajih ste prvi dve sodnijski instanci naredbo državnega pravdnika ob moč dejali in državno blagajnico na stroške obsodili. Konfiskacije slovanskih in Slovanom prijaznih listov se kopičijo na tisoče vsako leto in morebiti enkrat ali dvakrat se konfiskacija ne potrdi. In vendar nam vedno še čakajo o svobodi in enakosti pred sodnijo — o neodvisnosti sodnikov in o ravnopravnosti!

* (Kolera), ki je na Ogerskem že prav nemilo se razširila, pokazala se je tudi na Dunaji.

* (Šole na akcije.) Ker v Rusiji šol še vedno pomanjkuje, da si vlada leto za letom nove ustanovlja, svetuje „Ruski mir“ naj se začno po mestih delati šole na akcije.

* (Rusija), ali njeno ministerstvo „narodnega izobraženja“, postavlja za leto 1873 v držav. proračun za šole in učenje, kakor v „Moskovskih Vedomostih“ beremo, 10,500.484 rubljev. Od teh je odločeno za vseučilišče 2,313,928 drugo na srednje in manjše šole itd. 351.980 rubljev pa za podporo ubogih učencev.

* (Dardanelsko morsko ožino preplaval) sta 25. m. m. dva angleška oficirja po izgledu slavnega svojega rojaka lorda Byron-a. Plavalata sta moža iz Abida do Sesta (1½ angl. mil).

* (Plačilo nemškutarjenja.) Dramatična pevka Mallinger, rojena Hrvatica, se je v Petrogradu oglasila kot „Nemkinja“ in se je povsod tudi po nemško nosila. Ko pa nedavno v ruskem gledišči nastopi, nastane glasno sikanje in nedvoumno negodovanje med občinstvom zaradi nemškutarjenja Mallingerce. Ruski listi spominjajo tudi pevkinjo, da je samo s pomočjo hrvatskih domoljubov se izobrazila na praškem konservatoriju in pariški listi obetajo Mallingerce v Parizu enake stvari, kakor jih je v Petrogradu doživela, ako se bode tudi v Parizu sramovala svoje narodnosti. Vidi se, da imajo samo Nemci renegate radi.

* (Eskurial,) znana velikanska umetniška stavba, katero je kralj Filip II. v spomin zmage pri St. Quintinu postavil, bila je nedavno od strele zažgana in požar je naredil v njej nad 1 milijon gold. škode. Kako velik je Eskurial, razvidi se lahko, ako se pomisli, da ima 8 stolpov, 16 dvorov, 1111 oken od zunaj in 1562 oken od znotraj, 1200 vrat, 89 vodomotov, 3000 čveteroglatih slik a fresco, 32 španjskih milj sprehajališče itd.

* (Zadnje „Novice“) imajo zopet več reči proti nam, katere hočemo pa prihodnjič osvetiti. Denes samo toliko rečemo, da to kar se dementira, nikakor nij dementirano. Imenovali bomo imena, potem se pa med soboj pulite. — Tudi poročilo „Novično“ o zadnjem shodu odborovem je nekaj osebno pikljivega. Dobite pojasnila, gospodje akademikarji iz Abdere, samo malo potrpljenja, denes so nam vaši navalili prekasno prišli v roko.

Poslano.

Oni čest. gg. naročniki „Zore“, katerim zadnja številka tega lista zavoljo negotovosti njih adrese nij došla, so prošeni, naj čem brže naznajo spremembo stanovišča podpisanemu opravištvu, da se jim listi pošljejo.

Opravištvu „Zore“ v Mariboru.

Enotni drž. dolg v bankovcih	65	gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	"	85	"
1860 drž. posojilo	102	"	30	"
Akcije narodne banke	989	"	—	"
London	107	"	—	"
Kreditne akcije	330	"	90	"
Napol.	8	"	58	"
C. k. cekini	5	"	10	"
Srebro	106	"	25	"

V moji drevesnici

je še letos, če vreme pripusti, in v spomladi čez

2000 žlahnih sadnih dreves

za oddati pripravljenih; kdor želi lepa, dobra, tudi nova plemena sadja dobiti, ta se naj takoj naroči, ker moja prva domoljubna želja je, da bi se v naši ljubi domovini več žlahnega sadja zasadilo, potem se tujim postreza. Dobiti je pri meni mnogo sort sadja, katerega imen tukaj naštevati nij prostora.

To so: jabelke, gruške, slive, črešnje, višnje, marelice, murbe, orehi, kostanji, lešniki, kutine, tudi maline, ribes, bodeče grozdje, jagode, in druge vrtnarske robe.

Cena je: drevesa 30 do 50 kr., žlahne cepike 2 kr., (učitelj dobje cepike, divjake zastonj, če stroškov ne prizadene), krompirja dobrih 25 sort, funt 15 kr., trte, rožje, in druge vrtnarske robe po vrednosti, vendar posebno priporočim še zbirke ali sortimente sadja, 25 sort po 12 gld., 50 sort po 25 gld., in 100 sort po 50 gld. a. v. z zavrtkom vred, sort se pomnožuje čez 2000 najboljsh.

Na gotovi denar se najpred postreže, nepoznanim po poštnem povzetju.

Naročila prejme tudi g. M. Berdajs, trgovec v Mariboru in jaz sam.

kateri zna kmetijsko orodje dobro delati, **dobri posli**, kakor **hlapeci, dekile**, dobje tukaj službo.

Dominik Čolnik,

na Drvanji, pošta sv. Lenart
v Slov. goricah.

(228—1)

Zima pred durmi!

Suha, razžagana bukova drva

na debelo in na drobno prodaja in tudi v hišo pripelje prav dober kup in za gotov denar

Karel Ahčin,

trgovec v Ljubljani
na starem trgu št. 43.

(216—3)

brez zdravila

Na prsih in plućah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih in od zdravnikov za neozdravljive razglašanih slučajih radikalno ozdravljajo brez zdravila.

Po natančnem popisu bolezni pove pisмено več

Dir. J. H. Fickert, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pismu priloži.

(162—19) brez zdravila

Oznanilo.

V deželno tablo zapisana graščina **Poganič** na Dolenjskem, med železniškima postajama Litijo in Kresnicami ob južni železnici ležeča, bode se iz proste roke po potu licitacije 11. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne prodala. Prodajanje se bode godilo pri vis. c. kr. deželni sodnji v Ljubljani, kjer se tudi pogoji za licitacijo v navadnih uradnih urah lahko poizvedo.

Graščina se bode pri tej prodaji samo za ali nad cenilno vrednost 17.647 gld. oddala. (225—2)

Teoretično in praktično izurjen

želi svojo službo premeniti.

(227—2)

Pisma opravištvu „Sl. Naroda“.

Zobne in ustne bolezni!

naj bodo kakošne hočejo, se z

anatherinova ustna voda

od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zdravnika za zobe, najbolj gotovo ozdravijo; mnogo pričeval potrjuje ta izrek, med drugimi ono od gospoda prof. Oppolzerja, rector magnif. na c. k. visoki šoli na Dunaji. Enako tudi to vodo mnogo tujih in domačih zdravnikov skuša in gostokrat naroča

dr. J. G. Poppa

anatherinova zobna pasta,

Zgoraj imenovana zobna pasta je eden najlepših pomočkov za čiščenje zob, ker nima nikakoršnjih zdravju škodljivih snovi v sebi; mineralni prinesi ne delajo kvara zobnemu emailu, organske prvine te paste očiščujejo zobe, hlade in bolj živo delajo sklenino in slezeno, primešano eterično olje hladi usta, zobje postajajo vedno bolj beli in čisti.

Posebno gre priporočati to pasto potovalcem po suhem in po vodi, ker se ne da razsuti in se tudi po vsakodnevni mokri rabi ne pokvari. Cena za dozo 1 gld. 22 kr. avstr. velj.

Zaloga:

(10—4)

v Mariboru v Bankalarjevi lekarnici, pri g. A. W. Königu, lek. Marija pomočnica, pri g. F. Kolletniku in v Tauchmann-ovi bukvarnici; v Celji pri Crisperju in v Baumbachovi lekarnici; v nemškem Landsbergu pri A. L. Müllerju, lekarju; v Gleichenbergu pri F. pl. Feldbachu, lekarju; v Kojicah pri C. Fischerju, lekarju; Leibnitz, lek. vdova Kretzig; Ljutomeru lek. Fr. Pessiak; Murek lek. L. pl. Steinberg; v Ptujju lek. E. Reithammer; Radgoni lek. F. Schulz in J. Weitzinger; v Brezjah J. Schmiderschitsch; Rogatec lek. Krisper; v Kislivodi v lekarnici; Stainz V. Timonschek, lek.; Slov. Bistrici J. Dienes, lek.; Slov. Gradcu J. Kaligarič; Podčetrtek Vasulik, lek. Varaždinu A. Halter, lek. A. Deperis v Ipavi.

Varstvo proti mrazu je in ostane dobra zimska obleka.

Zimsko blago

iz čiste ovčje volne, katera, kakor znano, truplo vsakega škodljivega vremena varuje in je zato za ohranjenje zdravja o jesenskem in zimskem času nepogojno potrebna.

Rokovice iz najboljšega angleškega Buxkingskega blaga iz ovčje volne.

- 1 par za gospode kr. 50, 70, 90,
- 1 " " " podšite kr. 70, 90, gl. 1.20.
- 1 " " " dvojne, prefino tamburirane gl. 1, 1.20, 1.40.
- 1 " " gospe kr. 60, 80, gl. 1.
- 1 " " " fino podšite kr. 80, gl. 1.20.
- 1 " " " dvojne, prefino tamburirane kr. 80, gl. 1.20.
- 1 " " otroke, po velikosti kr. 30, 40, 50.
- 1 " " " podšite kr. 50, 60, 70.

Shawli za pot in drugi

iz čiste ovčje volne, najlepši risanje.

- 1 kos za gospode kr. 70, 90, gl. 1.20.
- 1 " " " dvojno dolg gl. 1.50, 1.80, 2.
- 1 " " gospe kr. 50, 60, 80, gl. 1, 1.20.
- 1 " " otroke kr. 40, 60, 80.

Žilogrejeci, najboljša sorta.

- 1 par za gospode kr. 25, 30, 40, 50.
- 1 " " gospe kr. 25, 35, 45.
- 1 " " otroke kr. 15, 25.

Zdravilni telogrejeci

iz čiste pavole ali ovčje volne.

Ti varujejo po zimi pred vsakim prehlajenjem, zato se posebno priporočajo.

- 1 kos za gospode kr. 90, gl. 1.20, 1.40.
- 1 " " " najfineja sorta gl. 1.50, 2, 2.50.
- 1 " " gospe gl. 1.20, 1.40.
- 1 " " " najfineja sorta gl. 1.80, 2.50.
- 1 " " otroke kr. 70, 85, gl. 1.
- 1 " " " najfineja sorta gl. 1.20, 1.50, 1.80.

Zdravilne spodnje hlače.

- 1 par za gospode gl. 1, 1.50, 2.
- 1 " " " prefine gl. 1.50, 2, 2.50.
- 1 " " gospe gl. 1.20, 1.80, 2.

Zdravilne nogovice

iz čiste ovčje volne.

- 1 par nogovic za gospode kr. 30, 40, 50, 60.
- 1 " visokih nogovic za gospe kr. 70, 80, 90, gl. 1.
- 1 " za otroke kr. 25, 35, 45, 60.

Zimske srajce

iz najfinejega blaga iz ovčje volne, moderne in elegantne, prsi s svilo montirane.

- 1 kos za gospode gl. 3.50, 4, 4.50.
- 1 " z bogato izšitimi prsi za telovnik gl. 4.50, 5.50.

Spredaj oferirano blago se samo in edino v taki kvaliteti dobi pri

A. Friedmann-u, Dunaj, Praterstrasse, 26.

Kupci en gros dobijo rabat.

(205—6)

Krajniki za gospe in gospode, prav elegantni.

- 1 kos za gospode kr. 20, 35, 45, 65.
- 1 " " gospe kr. 20, 30, 40, 50.
- 1 " " otroke kr. 15, 20, 30.

Čepice za gospe in deklice.

Najmodernije, najnovije in najlepše.

- 1 kos za gospe gl. 1.80, 2.50, 3, 3.50.
- 1 " " deklice kr. 60, 80, gl. 1.20, 1.50.

Mufi za gospe in otroke.

- 1 kos za gospe, eleganten gl. 1.80, 2, 2.50.
- Cela garnitura, muf in ovrtnik gl. 2.50, 3.50, 4.50.
- 1 kos za deklice gl. 1.50, 2.

Čisto novo za to saisono.

Robci za gospe in deklice v barvah: belo, violeto, rudeče, modro.

Ti so iz prav berlinske volne z najlepšimi vtkanimi slikami.

- 1 kos za gospe gl. 1.20, 1.80, 2.20, 2.80.
- 1 " največje sorte, ogrinjalec gl. 3.50, 4, 4.50, 5.
- 1 " za deklice kr. 60, 80, 90, gl. 1.20.

Izvrstni

so zimski suknjeni čevlji za gospode, gospe in otroke, okusno adjustirani, resnično varstvo pred mrazom.

- 1 par za gospe gl. 1.40.
- 1 " " gospe gl. 1.50.
- 1 " " otroke kr. 50, 70, 90.

Specialiteta za gospode!

Jako lep predprsnik (chemisette) za gospode iz najboljših ovčje volne, z lepo štepanimi prsmi, z ovrtnikom in luknjami za roke vred, tako da se lahko vrh vsake srajce nosi, lepša in greje.

1 kos 60 kr.

Nogovice za na lov, visoka sorta.

- 1 par velike sorte, najboljše kvaliteta gl. 1.30.
- 1 " največjih in najboljsh gl. 1.60, 1.90.

Kamašnje, prefini kvaliteta.

- 1 par visoke sorte za gospe gl. 1.20, 1.50, 1.80.
- 1 " za otroke kr. 60, 70, 80, 90.

Pelerinski ovrtniki za gospe,

visoki, elegantni, za bale in pohode za entrée.

1 kos gl. 2.50, 3.50, 4.50, 5.

Podplati za čevlje,

kot vloga za vsako obutev, ohranijo nogo suho in toplo, so zato za zdravje posebno dobri.

- 1 par za gospe kr. 25.
- 1 " " gospe kr. 30.

Nakup in prodaj kakor menjavanje vseh obstoječih

državnih papirjev, prioritetnih obligacij, sreček, železničnih, banknih in obrtniških akcij.

Reševanje kuponov,

Naročila za c. k. borso

se za gotovino ali navrhek 10 % izvršujejo.

Vse vrste sreček

se proti plačilom v mesečnih obrokih od gl. 5 na višje prodajejo.

ROTHSCHILD & COMP.

Opernring 21,

DUNAJ.

(93—17) Deležni listi

za vse vzdigatve veljavni brez daljšega doplačila.

- 40tine c. kr. avst. drž. sreček l. 1839 gld. 6.
- 20tine c. kr. " " " l. 1860 " 8.
- 20tine ogerskih darilnih sreček l. 1870 " 7.
- 20tine turšk. železničnih sreček l. 1870 " 4.
- (36 vzdigatev veljavni) . . . " 4.